

Soạn Văn lớp 6:

Bài học đường đời đầu tiên

Tóm tắt:

Đoạn trích là bài học về tính kiêu căng, xốc nổi của chàng Dế Mèn khỏe mạnh, cường tráng, tính tình kiêu căng, tự phụ. Vì bày trò trêu chọc Cốc mà dẫn đến cái chết oan của Dế Choắt. Từ đây Mèn rút ra bài học đường đời đầu tiên.

a. Truyện kể bằng lời nhân vật Dế Mèn.

Bố cục:

- Đoạn 1 (Từ đầu ... sắp đứng đầu thiên hạ rồi): Về ngoài, tính tình của Dế Mèn.
- Đoạn 2 (Còn lại): Bài học đường đời đầu tiên của Dế Mèn.

Hướng dẫn trả lời câu hỏi

Câu 2 (trang 10 SGK Ngữ Văn 6 Tập 2):

Bảng đưa ra những chi tiết miêu tả hình dáng, hành động, tính cách của Dế Mèn. Các tính từ được in nghiêng trong bảng.

<p>- Ngoại hình:</p> <p>+ Ura nhìn: <i>Cường tráng, càng mẫm bóng</i> (mập mạp), <i>vuốt cứng</i> và <i>nhọn hoắt</i>, thân hình <i>bóng mỡ</i> (đậm) và <i>ưa nhìn</i>, cánh <i>dài kín</i></p> <p>+ Dữ tợn: <i>Đầu... to và nổi từng tảng</i>, <i>răng đen nhánh</i>, râu <i>dài và uốn cong</i></p>	<p>- Hành động:</p> <p>+ Co căng, đập phanh phách vào các ngọn cỏ, đáng điệu tỏ vẻ con nhà võ.</p> <p>+ Cà khịa với bà con trong xóm.</p>	<p>- Tính cách:</p> <p>+ <i>Bướng, hùng dũng, hãnh diện, trịnh trọng, khoan thai, oai vệ, tợn (bạo), giỏi, xốc nổi (bốc đồng), ghê gớm...</i></p>
--	---	---

- a. Kết hợp miêu tả ngoại hình với hành động làm bộc lộ nét tính cách của Mèn.
- b. Các từ đồng nghĩa nếu thay thế vào đoạn văn sẽ không biểu hiện được ý nghĩa chính xác, tinh tế như những từ được tác giả sử dụng.
- c. Tính cách Dế Mèn: Điệu đàng, kiêu căng, xốc nổi, hung hăng, thích ra oai.

Câu 3 (trang 11 SGK Ngữ Văn 6 Tập 2):

Thái độ của Dế Mèn đối với Dế Choắt: Coi thường, trịch thượng.

- Lời lẽ, giọng điệu bề trên, xưng hô “chú mày”.

- Cư xử: Ích kỷ, không thông cảm, bận tâm gì về việc giúp đỡ Choắt.

Câu 4 (trang 11 SGK Ngữ Văn 6 Tập 2):

Tâm lí và thái độ Dế Mèn trong việc trêu Cốc:

Từ thái độ hung hăng, coi thường, sau khi chứng kiến cảnh chị Cốc đánh Choắt, Mèn đã thấy sợ hãi, khiếp đảm.

Bài học: “*Ở đời mà có thói hung hăng bậy bạ, có óc mà không biết suy nghĩ, sớm muộn rồi cũng mang vạ vào mình đấy*”

Câu 5 (trang 11 SGK Ngữ Văn 6 Tập 2):

Hình ảnh những con vật được miêu tả trong truyện với thực tế khá giống nhau. Bởi tác giả đã miêu tả chúng qua mắt nhìn hiện thực. Tô Hoài đã sử dụng những đặc điểm của con người để gán cho chúng như: Biết suy nghĩ, đi đứng, nói năng, ... đây chính là biện pháp nghệ thuật nhân hóa.

Những tác phẩm viết về loài vật tương tự: Khí và rùa, Cây khế...

Luyện tập**Câu 1 (trang 11 SGK Ngữ Văn 6 Tập 2):**

Đoạn văn cần làm nổi bật nội dung: Tâm trạng thương cảm người bạn đã chết do lỗi của mình, ăn năn, hối hận về việc làm dại dột đã gây ra.

Có thể tham khảo đoạn văn sau:

Tôi hối hận lắm. Người hàng xóm ốm yếu mà tôi vẫn coi khinh, vẫn đứng đưng nay tại tôi mà phải chết oan, tại cái thói huênh hoang, hống hách của tôi. Tôi giận mình lắm. Nếu như tôi nghe lời can ngăn không bày trò trêu chị Cốc, nếu như trước đó tôi biết thông cảm giúp đỡ anh Choắt thì có lẽ cơ sự đã không như thế này. Tôi dại quá. Hung hăng, hống hách láo chỉ tổ đem thân mà trả nợ cho những cử chỉ ngu dại của mình thôi. Tôi sẽ không quên bài học này, bài học được đánh đổi bằng cả mạng sống bạn bè.

Câu 2 (trang 11 SGK Ngữ Văn 6 Tập 2):

Học sinh tự chia nhóm phân vai đọc.